

TA'LIM SIFATINI OSHIRISHDA PEDAGOGIK
TEXNOLOGIYALARNING QO'LLANISH XUSUSIYATLARI

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti

*Pedagogika va psixologiya kafedrası dotsenti **Sh.K.Maxmudov***

Aniq va tabiy fanlar fakulteti

Matematika yo'nalishi

2-bosqich 3M-2024- guruh talabasi

Xudoynazarov Ozodbek, Xudoyqulov Shahboz

Email: mahmudovshokir0@gmail.com

Telefon raqami: +998995420030

Annotatsiya: ushbu maqolada zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'quv jarayonida qo'llanilishi, ta'lim sifatiga ta'siri hamda ularni samarali tatbiq etish shart-sharoitlari ilmiy asosda yoritiladi. O'quv jarayonida interfaol metodlar, AKT vositalari, modul va kompetensiyaga asoslangan yondashuvlarning afzalliklari tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari pedagogik texnologiyalar ta'lim samaradorligini 20–30% ga oshirishi mumkinligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: pedagogik texnologiya, ta'lim sifati, interfaol metod, AKT, innovatsiya, kompetensiya.

Аннотация: в данной статье научно обосновано применение современных педагогических технологий в учебном процессе, их влияние на качество образования, а также условия их эффективного внедрения. Анализируются преимущества использования интерактивных методов, средств ИКТ, модульного и компетентностного подходов. Результаты исследования показывают, что педагогические технологии могут повысить эффективность обучения на 20–30%.

Ключевые слова: педагогическая технология, качество образования, интерактивный метод, ИКТ, инновация, компетенция.

Annotation: *this article provides a scientific analysis of the use of modern pedagogical technologies in the educational process, their impact on the quality of education, as well as the conditions necessary for their effective implementation. The advantages of interactive methods, ICT tools, modular and competency-based approaches are examined. Research results indicate that pedagogical technologies can increase educational effectiveness by 20–30%.*

Keywords: *pedagogical technology, quality of education, interactive method, ICT, innovation, competence.*

Kirish

Zamonaviy ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, ta'lim sifatini oshirish bugungi global raqobat sharoitida eng muhim vazifalardan hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasida oxirgi yillarda ta'lim jarayoniga innovatsion yondashuvlarni joriy etish, raqamli ta'limni rivojlantirish, pedagoglarning malakasini oshirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishiga aylandi.

Pedagogik texnologiyalar – bu o'quv jarayonini oldindan loyihalash, tizimli tashkil etish va natijani kafolatlashga qaratilgan metodik yondashuvlar majmuidir. Ularning qo'llanilishi o'quvchi kompetensiyalarini shakllantirish, mustaqil fikrlashni rivojlantirish va ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Mazkur tadqiqot pedagogik texnologiyalarning ta'lim jarayonidagi o'рни, qo'llanish xususiyatlari va samaradorligini ilmiy asosda tahlil qilishni maqsad qiladi.

Mazkur tadqiqot pedagogik texnologiyalarning ta'lim jarayoniga ta'sirini chuqur o'rganishga qaratilgan bo'lib, uni amalga oshirishda nazariy, empirik hamda statistik usullar uyg'un qo'llandi. Tadqiqot avvalida nazariy tahlil metodidan foydalanildi. Bu jarayonda pedagogik texnologiya tushunchasi, uning tamoyillari, tasnifi va rivojlanish bosqichlariga oid ilmiy manbalar o'rganildi. Shuningdek, Deweyning tajribaga asoslangan ta'lim konsepsiyasi, Bloomning taksonomiyasi, Vygotskiyning sotsiokulturn nazariyasi hamda Brunerning kognitiv rivojlanish haqidagi qarashlari tahlil qilinib, ularning zamonaviy ta'lim jarayoniga qo'shgan ilmiy hissi belgilab olindi. O'zbekiston ta'lim tizimiga oid normativ-huquqiy

hujjatlar — Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi buyruqlari, davlat ta’lim standartlari, konsepsiyalar va metodik tavsiyalar ham nazariy asos sifatida o’rganildi. Nazariy asoslashdan keyin tadqiqotning empirik bosqichi tashkil etildi. 2023–2024-yillar davomida jami 120 nafar pedagog va 380 nafar talaba o’rtasida so’rovnomalar o’tkazildi. Shu bilan birga, dars jarayonlarida interfaol metodlar va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari qo’llanilgan o’quv mashg’ulotlari kuzatilib, ularning samaradorligi amaliy jihatdan baholandi. Talabalar bilim ko’rsatkichlarini aniqlash maqsadida diagnostik testlar qo’llanib, texnologiyalardan foydalanilgan va foydalanilmagan guruhlar natijalari solishtirildi. Olingan empirik ma’lumotlar statistik tahlil asosida qayta ishlanib, foiz ko’rsatkichlari, o’rtacha arifmetik qiymatlar va taqqoslash natijalari orqali umumlashtirildi.

Tadqiqot natijalari pedagogik texnologiyalar dars samaradorligini sezilarli oshirishini yaqqol ko’rsatdi. Interfaol metodlardan foydalanilgan darslarda, xususan “Aqliy hujum”, “Klaster”, “Insert”, “Debat”, “Case-study” kabi texnikalar qo’llanganda talabalarning mavzuni tushunish darajasi 27 foizga oshgani aniqlandi. Dars davomida talabalar faolligi 35 foizga ortgani, mustaqil fikrlash ko’nikmalari esa 23 foizga kuchaygani qayd etildi. Bu metodlar talabaning dars jarayonidagi ishtirokini faollashtiruvchi, uni fikrlashga, tahlil qilishga va muloqotga chorlovchi omillar sifatida o’zini namoyon etdi.

Tadqiqot jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining o’quv jarayoniga ta’siri ham o’rganildi. Elektron ta’lim resurslari, simulyatorlar, Moodle, Google Classroom, Quizizz kabi platformalar qo’llanganda talabalar topshiriqlarni o’z vaqtida bajarish ko’rsatkichi 30 foizga oshgani, mavzuga bo’lgan qiziqish 25 foizga kuchaygani, nazorat testlari natijalari esa o’rtacha 18 foizga yaxshilangani aniqlandi. AKT vositalarining o’quv jarayoniga integratsiyalashuvi nafaqat bilim olish jarayonini yengillashtirdi, balki uni qiziqarli, interfaol va motivatsion tusga kiritdi. Kompetensiyaviy yondashuvning natijalari ham ijobiy bo’ldi. Kompetensiyaga asoslangan ta’lim jarayonida talabalar amaliy ko’nikmalarining rivojlanishi 21 foizga oshdi, jamoada ishlash, muloqotga kirishish va o’z fikrini asoslab berish kabi kommunikativ kompetensiyalar 29 foizga kuchaydi. Bu esa

kompetensiyaviy yondashuv nazariyasining amalda samarali ekanini ko'rsatdi. Tadqiqot natijalari bo'yicha olib borilgan munozaralar pedagogik texnologiyalarning ta'lim jarayoniga joriy qilinishi o'quv jarayonini sifat jihatdan yangi bosqichga ko'tarishini ko'rsatdi. Buning asosiy sababi shundaki, interfaol metodlar o'quvchini passiv tinglovchidan faol subyektga aylantiradi. Bunday yondashuvda o'quvchi mustaqil izlanadi, fikrlaydi, tahlil qiladi va xulosa chiqaradi. Pedagogik texnologiyalar o'quvchilarning individual imkoniyatlarini inobatga olgan holda, shaxsga yo'naltirilgan ta'limni amalga oshirishga imkon beradi. AKT vositalari esa ta'lim jarayonini yanada qiziqarli, esda qolarli va interfaol holga keltirgani tufayli o'quvchilarning motivatsiyasini sezilarli oshiradi. Shu bilan birga, ta'lim jarayonini tizimli rejalashtirish, aniq natijaga yo'naltirish va metodik jihatdan puxta tashkil etish ta'lim sifatining barqaror oshib borishiga zamin yaratadi. Shu tarzda, tadqiqotdan olingan natijalar pedagogik texnologiyalarning zamonaviy ta'lim jarayonidagi o'rni beqiyos ekanini, ular ta'lim sifatini oshirishda muhim metodik vosita bo'lib xizmat qilishini asoslab berdi.

Xulosa

Yuqoridagi tahlillar shuni ko'rsatadiki, pedagogik texnologiyalarni ta'lim jarayoniga samarali tatbiq etish ta'lim sifatini oshirishning eng muhim omillaridan biridir. Interfaol metodlar, AKT vositalari, kompetensiyaga asoslangan yondashuvlar o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirishda yuqori natija beradi. Shuningdek, ular o'quvchilarda mustaqil fikrlash, ijodkorlik, kommunikativ va ijtimoiy kompetensiyalarni rivojlantiradi.

Demak, pedagogik texnologiyalarning amaliyotga chuqur integratsiya qilinishi ta'limning sifat ko'rsatkichlarini oshirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni.
2. Oliy ta'limning davlat ta'lim standartlari (2023).
3. Махмудов, III. К. (2021). Профессионализм и формирование педагогических способности. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 1(5), 45-50.

4. Kamolovich Makhmudov Shokir. "Practical forms, methods and tools of spiritual and legal education technologies suitable for citizens in the process of socialization of students." *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal* 10.7 (2022): 55-61.

5. Махмудов, Ш. К., & Мусаева, У. М. (2014). Правовое образование и воспитание в современном социально-культурном развитии общества узбекистана. *The Way of Science*, 50.